

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Філософія науки»

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	281 Публічне управління та адміністрування Освітньо-наукова програма Публічне управління та адміністрування
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Курс, семестр	1 курс, 1 семестр
Трудомісткість	150 год. (5 кредитів ЄКТС)
Мова(и) викладання	Державна
ННІ / факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів, кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробника(ів)	<i>Викладач:</i> Шейко Сергій, к. філос. н., професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін. <i>Контакти:</i> каб.457 (навчальний корпус №4) e-mail: sergej.sheiko@pdaa.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/sheiko-sergiy-volodymyrovych
Мета вивчення навчальної дисципліни	Ознайомлення здобувачів вищої освіти доктора філософії з основами філософії наукового пізнання, формування знань у галузі філософії та методології науки, знайомство з практичним застосуванням науково-теоретичних знань у майбутній професійній діяльності, набуття вмінь і навичок планування й проведення відповідних досліджень та втілення їх результатів при написанні наукових робіт.
Компетентності	<i>Загальні:</i> ЗК02. Здатність переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми <i>Спеціальні (фахові, предметні):</i> ФК01. Здатність до оволодіння та розвитку методології наукової, педагогічної та управлінської діяльності. ФК08. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.
Результати навчання	ПРН03. Знати та уміти застосовувати загальні та спеціальні методи наукового пізнання, закони, закономірності та принципи управління для розв'язання проблем публічного управління та адміністрування.
Методи навчання	Словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда); наочні (ілюстрування); практичні (робота з навчально-методичною літературою, виконання практичних завдань); методи формування пізнавальних інтересів (навчальні дискусії, метод використання життєвого досвіду); методи стимулювання та мотивації обов'язку й

	<p>відповідальності до навчання (роз'яснення мети вивчення предмета, висування вимог, заохочення, вказування на недоліки, зауваження); комп'ютерні та мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій).</p>
Програма навчальної дисципліни	<p>Тема 1. Філософія науки як галузь філософського знання. Тема 2. Історичні етапи становлення і розвитку філософії науки. Тема 3. Позитивізм – методологічна основа філософії науки. Тема 4. Аналітична філософія. Тема 5. Наука в культурі та житті людини. Тема 6. Динаміка науки: філософське розуміння. Тема 7. Сутність наукового пізнання Тема 8. Структура наукового пізнання. Тема 9. Сучасна філософія пізнання: основні категорії і принципи. Тема 10. Логіка і методологія наукових досліджень. Тема 11. Методи і форми наукового пізнання. Тема 12. Новітні методології наукового пізнання. Тема 13. Етика сучасного науковця. Тема 14. Сучасна наукова картина світу.</p>
Стратегія оцінювання результатів навчання	<p><i>Форми поточного контролю:</i> опитування на семінарських заняттях; розв'язування тестів; виконання навчальних (практичних) завдань; виконання завдань самостійної роботи. <i>Форми семестрового контролю:</i> екзамен.</p>
Політика навчальної дисципліни	<p>Відвідування лекційних і семінарських занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на семінарських заняттях із поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття у спосіб, визначений викладачем. Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін. Списування під час виконання тестових завдань заборонено. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування чи у випадках виробничої необхідності. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. На здобувачів вищої освіти поширюється право невизнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету http://surl.li/cjelc. Після завершення вивчення навчальної дисципліни кожен здобувач вищої освіти має пройти опитування в особистому кабінеті АСУ ПДАУ.</p>
Передумови для вивчення навчальної	—

дисципліни (за потреби)	
Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни (за потреби)	Презентації, відеоролики
Рекомендовані джерела інформації	<p style="text-align: center;">Основні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Данильян О.Г. Філософія: підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2019. 432 с. 2. Добронравова І.С. Новітня філософія науки. К.: Логос, 2009. 214 с. 3. Добронравова І.С. Філософія науки: Навчальний посібник. К., 2002. 342 с. 4. Основи практичної філософії : підручник. А. М. Лой (наук. ред., А. О. Баумейстер, Т. І. Ящук та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2011. 531 с. (2-ге вид. К., 2016). 5. Семенюк Едуард. Філософія сучасної науки і техніки : підручник. Вид. 3- те, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с. 6. Філософія: підручник (ВНЗ І–ІІІ р. а.). О.Л. Воронюк. 3-є вид., переробл. та допов. Київ, «Медицина», 2018. 216 с. 7. Філософія науки: підручник І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін.; за ред. І. С. Добронравової. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с. 8. Філософія науки. Навчальний посібник. Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2017. 588 с. 9. Максютя М.Є. Соколова О.М. Філософія науки: гуманітарно-педагогічний синтез. Монографія. К.: Гельветика, 2023. 316 с. <p style="text-align: center;">Допоміжні</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. К.: Юніверс, 2000. Т.1-2. 11. Добронравова І. Практична філософія науки. К.: Університетська книга, 2023. 352 с. 12. Мамардашвили М.К. Классический и неклассический идеалы рациональности. Тбилиси.: Мецниереба, 1984. 13. Pona Yasnolob, Oleg Gorb, Olena Kalashnyk, Serhii Shejko, Svitlana Pysarenko, Olena Mykhailova (2018). <i>The formation of the efficient system of ecological enterprise. Journal of Environmental Management and Tourism</i>. Volume IX, Issue 5 (29) Fall 2018. [Scopus]. 14. Палеха Ю. І. , Леміш Н.О. Основи науково-дослідної роботи. К., 2023. 336 с. 15. Serhii Shejko, Olena Kolodii. Development of entrepreneurship in the context of civilizational dynamics. <i>Humanities and Social Sciences. Publishing House of Rzeszow University of Technology</i>. Poland. vol. XXV, 27 (1/2020). P. 77–85. [Copernicus] 16. Serhii Shejko, Olena Kolodii. Possibilities of resolving the dilemma «power – knowledge» in the process of the civil society formation in Ukraine. <i>Humanities and Social Sciences. Publishing House of Rzeszow University of Technology</i>. Poland. vol. XXV, 27 (3/2020). P. 129–137. [Copernicus]. 17. Шейко С.В., Колодій О.С. Деїзм як визначальний принцип формування філософії історії Вольтера. <i>Філософські обрії: Наук.-теорет. журн. Ін-т філософії Г.С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка</i>. Вип. 45. К.; Полтава, 2021. С. 18-30. (Copernicus).

- 18.Шейко С.В. Гегелівський аналіз концепції деїзму у філософії Вольтера. *Філософські обрії*: Наук.-теорет. журн. Ін-т філософії Г.С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 46. К.; Полтава, 2023. С. 46-66. [Copernicus].
- 19.Шейко С.В. Проблема визначення світоглядної парадигми у філософії Григорія Сковороди (критично-порівняльний аналіз). *Філософські обрії*: Наук.-теорет. журн. Ін-т філософії Г.С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 47. К.; Полтава, 2023. С. 38-44. [Copernicus].

Інформаційні ресурси

1. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії) / уклад.: Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Харків: Право, 2023. 31 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENМК/p_OMND-2023.pdf
2. Пронський В.М. Філософія науки: Конспект лекцій для аспірантів, здобувачів і магістрів. К.: НТУУ «КПІ», 2006. 58 с. URL: Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/362423/>
3. Саух П. Ю. Феномен наукової школи в контексті реалій сучасної науки. Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи : зб. наук. праць. 2012. С. 44–51. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/18412>
4. Філософія науки: підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової. К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. 255с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Phil-science.pdf>
5. Філософія та методологія наукового пізнання: колективна монографія / За ред. проф. Юрія Вільчинського. К.: КНЕУ, 2013. №2. С.205. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukaf_2013_2_25
7. Шашкова Л. О. Історичний перспективізм і культурно-історичний проект філософії науки: методологічні паралелі. Філософські проблеми гуманітарних наук. К., 2018. № 1. С. 32 – 37. URL: Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fpgn_2018_1_7
8. Штанько В.І. Філософія і методія науки: підручник для аспірантів всіх спеціальностей. Харків: ХНУРЕ, 2017. 180 с. URL: <https://openarchive.nure.ua/bitstreams/18554e96-26bc-4f8f-99bb-73c14f45b758/download>

Рік введення

2023

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання				
	Опитування участь у дискусіях	Тестування	Виконання завдань самостійної роботи	Екзамен	Разом
Тема 1. Філософія і наукове мислення як галузь філософського знання	3	22	1		4
Тема 2. Історичні етапи становлення і розвитку філософії і наукового мислення.	3		1		4
Тема 3. Позитивізм – методологічна основа філософії і наукового мислення.	3		1		4
Тема 4. Аналітична філософія.	-		1		1
Тема 5. Наука в культурі та житті людини.	3		1		4
Тема 6. Динаміка науки: філософське розуміння.	3		1		4
Тема 7. Сутність наукового пізнання.	3		1		4
Тема 8. Структура наукового пізнання.	3		1		4
Тема 9. Сучасна філософія пізнання: основні категорії і принципи.	3		1		4
Тема 10. Логіка і методологія наукових досліджень.	3		1		4
Тема 11. Методи і форми наукового пізнання.	3		1		4
Тема 12. Новітні методології наукового пізнання.	3		1		4
Тема 13. Етика сучасного науковця.	-		1		1
Тема 14. Сучасна наукова картина світу.	3		1		26
Реферат, презентація			4 4		8
Екзамен				20	20
<i>Разом</i>	36	22	22	20	100

Форма контролю знань успішності здобувачів вищої освіти, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

– опитування, участь у дискусіях (0-3 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує власні думки; демонструє глибокі знання принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного та нормативного забезпечення; психологічні особливості організації навчально-виховного процесу, формування особистості здобувача вищої освіти, професійного розвитку, міжособистісних взаємовідносин; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій, наводить необхідні приклади, аргументує їх; активно бере участь у дискусіях, диспутах; знає та дотримується основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (психолого-педагогічній) діяльності; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови.
2	здобувач вищої освіти викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє розуміння його змісту; обґрунтовує власні думки; демонструє на достатньому рівні знання принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного та нормативного забезпечення; психологічних особливостей організації навчально-виховного процесу, формування особистості здобувача вищої освіти, професійного розвитку, міжособистісних взаємовідносин; не завжди застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій, наводить необхідні приклади, аргументує їх; іноді бере участь у дискусіях, диспутах; знає та дотримується основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (психолого-педагогічній) діяльності; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови.
1	здобувач вищої освіти демонструє прогалини у знаннях більшої частини навчального матеріалу, допускає незначні помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; демонструє на середньому рівні знання принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного та нормативного забезпечення; психологічних особливостей організації навчально-виховного процесу, формування особистості здобувача вищої освіти, професійного розвитку, міжособистісних взаємовідносин; знає, але не завжди дотримується основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (психолого-педагогічній) діяльності; іноді допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
0,5	здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини навчального матеріалу, допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; демонструє на низькому рівні знання принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного та нормативного забезпечення; психологічних особливостей організації навчально-виховного процесу, формування особистості здобувача вищої освіти, професійного розвитку, міжособистісних взаємовідносин; знає, але не завжди дотримується основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (психолого-педагогічній) діяльності; допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
0	відповідь відсутня; здобувач вищої освіти не бере участь у дискусіях; або не розуміє особливості організації та здійснення освітньо-наукової діяльності в університетах в умовах динамічних змін розвитку суспільства, психологічних особливостей організації навчально-виховного процесу, формування особистості здобувача вищої освіти,

	професійного розвитку, міжособистісних взаємовідносин; не дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови.
--	---

- розв'язування тестів (0-22 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-22	здобувач вищої освіти демонструє знання принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного та нормативного забезпечення. (22 теоретичних питання; 1 бал – за кожну правильну відповідь).

- виконання завдань самостійної роботи (0-1 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі, з дотриманням принципу автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
0,5	завдання самостійної роботи з теми виконані не всі, або мають неточності чи незначні помилки, з дотриманням принципу автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
0	завдання самостійної роботи не виконані, або виконані неправильно.

- реферат (0-4 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; дані правильні відповіді на додаткові питання; вибудовує свою діяльність на базі принципів персональної відповідальності з дотриманням принципів академічної доброчесності, автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, оформлення рекомендованих джерел інформації здійснено у відповідності до бібліографічного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація», в процесі доповіді демонструє на високому рівні сформовані навички професійної комунікації.
3	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; відповіді на додаткові питання не повні; вибудовує свою діяльність на базі принципів персональної відповідальності з дотриманням принципів академічної доброчесності, автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, оформлення рекомендованих джерел інформації здійснено у відповідності до бібліографічного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація» в процесі доповіді демонструє на достатньому рівні сформовані навички професійної комунікації.
2	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; вимоги щодо оформлення реферату дотримані; на додаткові питання дані неповні відповіді; при оформленні рекомендованих джерел інформації допущені помилки, не дотримується бібліографічного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація», здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє на середньому рівні сформовані навички професійної комунікації.
1	є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише частково;

	допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; висновки відсутні; здобувач вищої освіти в процесі доповіді не розкриває повно тему реферату, не вибудовує свою діяльність на базі принципів академічної доброчесності та персональної відповідальності; оформлення рекомендованих джерел інформації не здійснено у відповідності до бібліографічного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація», демонструє на низькому рівні сформовані навички професійної комунікації.
0	реферативна робота не виконана.

- мультимедійна презентація (0-4 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	у презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, є власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно з дотриманням принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності; презентація характеризується оригінальністю з дотриманням вимог професійної комунікації.
3	презентація має чіткі цілі, відповідні завдання з теми; представляє собою інформацію з різноманітних джерел, структуровану у формі опорного конспекту, зрозумілу для аудиторії; зроблений акцент на важливих питаннях теми, здобувач дотримується принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на достатньому рівні навички професійної комунікації.
2	презентація сфокусована на темі, але висвітлює її змісту частково; наявна певна організаційна структура; можуть бути незначні помилки чи незрозумілості, вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на середньому рівні навички професійної комунікації;
1	презентація сфокусована на темі, але не висвітлює її змісту; організаційна структура не логічна; можуть бути значні помилки чи незрозумілості, не дотримується принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на низькому рівні навички професійної комунікації.
0	презентація не виконана.

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – *екзамен*.

Критерії оцінювання рівня підготовки здобувачів вищої освіти

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Для 1-го теоретичного питання	10	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
	9	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням, тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки, проте бракує власних суджень.
	7-8	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
	1-6	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
Для 2-го теоретичного питання	10	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
	9	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням, тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки, проте бракує власних суджень.
	7-8	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
	1-6	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.